

MORAL I SAVRŠENO DRUŠTVO

Piše: Damir Modrić,
održivi utopist

Oduvijek sam želio društvo radosnih ljudi, zajedničkog smijeha i lakog dogovora, gdje se bez grizodušja živi osobna istina jer nije osuđivana. Zajednicu jednakih, jednakopravnih i jednako sretnih. Možda vam ovo zvuči previše idealistički ili komunistički! Neka! Stojim iza toga

Uvod

Ovaj članak je nastavak prošlog i u njemu započete diskusije o moralu. Niže iznosim svoj pogled na moderno društvo i geopolitičku situaciju. Naravno materija je preglomazna, pa ću pokušati iznijeti bit mojih pogleda. Čitajte pažljivo i razumjet ćemo se. Ljudi oduvijek čeznu za savršenim društvenim odnosima i maštaju o nekakvom raj. Mjestu gdje će bez straha živjeti mirno i skladno, potpuno ispunjenih svih potreba „gdje će i lav pasti travu“, a svi biti sretni. Bezbroj puta sam se pitao je li to i približno ostvarivo. Zašto mi ljudi tlapimo o tome, a praksa nam toliko odudara!? Zašto svi filozofi, svi proroci i sve religije stoljećima govore o nekakvoj evoluciji ljudskog roda, gdje će čovjek doživjeti potpuno materijalno oslobođenje i konačno postati živući Božanski potencijal, a onda pogled na ostvareno podsjeća na vizuru smetlišta!? Taj raskorak, kojem naravno i ja doprinosim, znatan je izvor tuge u mom životu, jer oduvijek sam želio društvo radosnih ljudi, zajedničkog smijeha i lakog dogovora, gdje se bez grizodušja živi osobna

istina jer nije osuđivana. Zajednicu jednakih, jednakopravnih i jednako sretnih.

Možda vam ovo zvuči previše idealistički ili komunistički! Neka! Stojim iza toga.

Uostalom riješimo odmah dilemu: ja sam najveći utopist, najveći mogući socijalist, a i zagovornik brojnih Marxovih ideja, te vjerni sljedbenik onog najboljeg iz svih religija!

Kako god se takva individua kategorizirala ili zvala, ja pristajem na tu titulu, ali naravno ne pristajem na stigmatu boljševizma ili još gore SDP ili bilo kojeg drugog -izma, jer su te tvorevine, sudeći po djelima i rezultatu, desne frakcije nečeg isto tako desnog, kao uostalom i gotovo sve u današnjem svijetu, a to desno je uvijek služilo manjini tlačeci većinu.

Pitate se od kud mi te ideje. Pa društvo sam se sa iznimnim ljudima brojnih epoha putem njihovih književnih djela. No ima jedan poseban!

Prvi susret sa Utopijom *sir* Thomasa Morea me se duboko dojmio. Pogotovo što djelo potiče iz davne 1516. i slijedi grčke korijene, te dijeli humanističke ideje Geerta Geerts (Desideriusa Erasmosa iz Roterdama).

Sam Geert je opisao Moreovu moralnost i karakter kao "bjelje nego li jedan snijeg" a njegovu genijalnost "takvu kakvu Engleska nikada nije imala, niti će ikada više imati". Naprednost tih misli je zapanjujuća te ih čini aktualnima još i danas. Neki će reći ne, no ja vam tvrdim: I te kako da! Današnji kultivirani Hrvati najprije kukaju, a onda govore u kojim uvjetima bi trebalo živjeti, obično spominju kategorije: demokratska vlast koja služi narodu, jednakopravnost građana, dostupnost izobrazbe, zdravstvene njege i primjerenih radnih uvjeta svima, te sigurno, bogato i zdravo životno okruženje.

Na samom početku 16. stoljeća Thomas More u romanu Utopija iznosi svoj vapaj za savršenim, opisujući mitski otok na kojem postoji idealan društveni ustroj koji se temelji na nenasilnoj vlasti, jednakosti građana, dostupnosti izobrazbe, zdravstvene njege i primjerenih radnih uvjeta za svakog te sigurnom i zdravom okolišu. Sociološku problematiku svog idealnog društva razradio je do krajnjih granica, čak zastupajući, tada isto kao i da-

nas teško prihvatljivu, ideju prava na eutanaziju!

Primjećujete li neku sličnost?

Nasuprot tome, Dystopia se temelji na vlasti sklonoj kontroli i represiji ili bezvlađu (formalnoj vlasti), ekstremnoj razlici u prihodima bogate manjine i siromašne većine, kontroli mišljenja propagandom te nepoželjnosti izražavanja inovativnog i slobodnog mišljenja.

Da li i u ovom primjećujete neke sličnosti s današnjim vremenom?

Ako je vaš odgovor da, nastavite čitati.

Ako je vaš odgovor ne, nemojte gubiti vrijeme čitajući ostatak!

Trenutna moralna kriza novog svjetskog društvenog poretka

Iako je prezentiran kao demokratski i napredan, da ne kažem idealan, današnji ekonomsko-politički ustroj svijeta ne može se nazvati nikako drugačije nego neoimperijalističkim. To je teško uočljivo, jer najčešće nije izvedeno na standardni način vojno-okupacijskim činom, već vojno-demokratskom ili financijsko-političkom intervencijom. Pod krinkom apsolutne demokracije, nudi se novi robovski ustroj. U ovom slučaju imperijalist nije politički definiran, već kapitalno. A sam taj kapital ne poznaje granice. Vlasnici, bolje rečeno kontrolori krupnog kapitala se, iako potiču iz različitih nacionalnih provenijencija, lako dogovaraju. Cijeli geopolitički i geoeкономski sustav podređen je manipulaciji pažnje i produciranju nesigurnosti, a kroz to sve većih materijalnih ovisnosti i želja. Pojedinaac je spreman na globalnom nivou zadužiti sebe, a i buduće generacije kako bi zadovoljio trenutne porive i pokušao utažiti potrošačku žeđ. Nažalost, u tom procesu ne primjećuje da troši svoju slobodu i slobodu svojih nasljednika, sam stvarajući i održavajući robovski ustroj.

Zašto ovakav razvojni put čovječanstvo vodi u propast? Ponajprije je neprirodan i nije u skladu s duhovnim potrebama, jer jedna od najdubljih i najsnažnijih duhovnih potreba čo-

Riješimo odmah dilemu: ja sam najveći utopist, najveći mogući socijalist, a i zagovornik brojnih Marxovih ideja, te vjerni sljedbenik onog najboljeg iz svih religija!

vjeka jest doživljaj sebe kao ravnopravnog dijela cjeline. Pretpostavljam, radosne cjeline. Nadalje nepravedan je jer manjina nelegalnim monopolističkim lobiranjem i manipulacijom dolazi u priliku koristiti zajedničke prirodne i znanstvenotehnološke resurse, te tako ostvaruje enormni profit. To samo po sebi i ne bi bio problem kada bi se adekvatan, odnosno najveći dio tog profita vraćao i pravedno koristio za blagostanje svih. Humanost i humanitarnost bogatih nisu više pitanje dobre volje, već su postali njihova obaveza. Nažalost, tu obavezu „bogatih dužnika“ neuredno podmiruju. Time moralnost cijelog koncepta postaje upitna.

Po meni, kapitalizam nužno ne mora biti loš izbor ako se pravilno odvija i razvija u svim svojim fazama. Prebogatiji pojedinci nisu problem ako stasaju zajedno s bogatstvom i shvate svoju pravu misiju. Oni bi, jer su to izabrali, trebali biti avangarda koja svoje bogatstvo koristi u svrhu stvaranja boljih uvjeta življenja za svih. Biti bogat značilo bi i biti odgovoran za upravo onaj dio svijeta i njegovih problema, koji svojim bogatstvom možemo mijenjati.

Neokomunizam - društveno uređenje skore budućnosti

Dolazimo do pitanja: Kako uopće organizirati jedno zdravo moderno i moralno društvo? Brojne su bile ideje, još od stare Grčke, učenja Isusa iz Nazareta, pa preko humanizma

i renesanse, do komunističkih ideja Karla Marxa iz 19. stoljeća. Sve navedeno ima istu potku, misao vodilju, a to je bolji novi svijet. I sve navedeno je nakon euforičnog prihvaćanja potonulo u ponor ljudske slabosti. S aspekta devastacije učenja, najgora su prošla Isus i Marx. Ovaj puta pozabaviti ću se potonjim. U svojim tezama Karl Marx je predvidio razvojni put kapitalizma u komunizam, ali ne boljševičkog tipa. Smatrao je da uvjeti prvobitne akumulacije kapitala dugoročno nisu održivi, te da će se kapitalizam zbog postojećih unutrašnjih potreba, a u procesu mirne evolucije i uklanjanja vlastitih slabosti, prometnuti u jedno humanije društvo, u kojem će svi pojedinci na nivou visoke osviještenosti, maksimalno doprinositi, ali i koristiti resurse u okviru svojih potreba. Sam proces je po njemu trebao započeti i realizirati se u najrazvijenijim i najbogatijim zapadnim zemljama. Nije predvidio da će njegove ideje pokušati silom sprovesti u život novi režimi u najnerazvijenijim i najmanje demokratskim zemljama tadašnjeg svijeta.

Svjedoci smo da današnji ustroj upada u veliku krizu. Njezina kulminacija se već dugo odgađa. Svjetski financijski sustav napuhani je balon koji je pred pucanjem. Uz prisutni populacijski bum i potrebitost mnogih siromašnih dijelova čovječanstva, morat će se stvoriti nova preraspodjela resursa, što će neminovno kreirati novi svjetski poredak. Ako se promjena odvije u iole demokratskom pravcu stvoriti će se neka vrsta neokomunizma ili zdrava revizija i primjena humanističkih postulata socijalista utopista i ideja Karla Marxa.

Priča broj 1: Petrodolar – pojednostavljena istina

Veliki dio svjetske ekonomije ovisi o petrodolaru, virtualnoj valuti, proizašloj iz američke kontrole trgovine svjetskim resursima nafte. Globalni proizvođači nafte prodaju enormne količine crnog zlata najčešće putem američkih posrednika za US dolare. Te transakcije iniciraju odliv američ-

ke valute, što bi dugoročno izazvalo enormno doštampavanje novca, a time i slabljenje dolara pa tako i veliku inflaciju. Ali pošto zemlje proizvođači kroz te transakcije dolaze do prevelike količine dolara, traže putove da ih reinvestiraju (riješite ih se uz adekvatnu zaradu). Ponovno se pojavljuju Amerikanci i nude za svoje dolare obveznice američke centralne banke za koje jamči njihova država, a koje godišnje donose neku sigurnu kamatnu dobit. U ovoj transakciji svi su zadovoljni. Istina je da na kraju najveći kupac i trgovac naftom, a to je Amerika, ne plaća dolarima već obveznicama koje u stvari nisu valuta, već spadaju u kategoriju vrijednosnih papira i imaju identičnu ekonomsku snagu, kakvu ima i ona vaša bjanko mjenica koju ste položili kao garanciju za kredit koji dižete, odnosno koja će vas dovesti u nevolju samo ako ne vraćate kredit (a možete ga i vraćati zadužujući se dalje i drugdje), i ako imate neku imovinu koju vam mogu oduzeti. U protivnom nećete vratiti svoj dug. Dakle, najveća trgovina na svijetu, odvija se bez plaćanja, odnosno Amerika naftu plaća papirom. Naravno postoje neakve privatne agencije koje kažu svijetu: Da analizirali smo pokazatelje i američke obveznice vrijede svoju nominalnu vrijednost pa i više, te se onda tim papirom krene trgovati na burzama. Tako se rizik raspršuje dalje na krajnje kupce tih vrijednosnih papira i tako u cijeloj priči sudjeluje sve više subjekata, koji vremenom postaju objekti odnosno ovisnici koji pridržavaju klimavu konstrukciju, jer ako ju napuste, pasti će im na glavu. Amerika ili netko, tu stvarno gubi, odnosno stvarno plaća neki sitni postotak godišnje kamate. To vam je kao da benzin kojeg litra stoji 10 kuna platite 20 lipa, što je 500% manje, a ostatak komadićem starih novina. Zvuči dobro, zar ne, ali za koga?

Priča broj 2: Cijena rada

Nemoguće je, bez obzira na talent, da cijena jednog radnog sata nekog pojedinca bude sto, tisuću ili više sto-

tina tisuća puta veća od prosječne. Respektirajući talent, vrhunsku naobrazbu, trud oko širenja temeljne informiranosti, poliglotstvo te tko zna još koje argumente kao odvažnost, spremnost na prihvaćanje rizika da se ne uspije itd, taj omjer globalno, a po mojem mišljenju, ne bi trebao prelaziti 1:10, a možda bi trebao biti i manji. Što rad savršenog čistača WC-a ne vrijedi? Sami ste vidjeli razlike, pa prosudite. Koliko vam vrijedi kad naletite na čistu školjku i pod? I koliko bi platili da vam prljavi WC na koji ste naletjeli, netko u tom trenutku vaše nužnosti savršeno očisti i ustupi? Ja bih platio puno!

Današnji svjetski društveni poredak te geoekonomsko geopolitičko ustrojstvo su amoralni i apsolutno neodrživi. Povijesni zadatak svjetskih lidera, ma tko god oni bili, kao i moćnih korporacija te svih pojedinaca je da ovaj tren pogledamo istini u oči i pokrenemo plan i program ozdravljenja ljudske sociologije, kako bismo kao vrsta uopće preživjeli

Izjednačavanje cijene rada u prihvatljivom i logičnom omjeru treba biti jedan od primarnih zadataka geostrateške politike. Ono bi trebalo rehabilitirati sociološku poziciju najšireg dijela svjetske populacije, stvoriti novu srednju klasu te podlogu za kakav-takav miran suživot. Ove dvije priče potkrepljuju i objašnjavaju sve prije navedeno.

Zaključak

Današnji svjetski društveni poredak te geoekonomsko geopolitičko ustrojstvo su amoralni i apsolutno neodrživi. Rastući broj stanovnika planete i neadekvatna raspodjela resursa uzrokuju do sada neviđene sociodemografske promjene poput migrantske krize, bujanja terorizma, porasta neuroza i dezorijentacije na najširem populacijskom nivou. Povijesni zadatak svjetskih lidera, ma tko god oni bili, kao i moćnih korporacija te svih pojedinaca je da ovaj tren pogledamo istini u oči i pokrenemo plan i program ozdravljenja ljudske sociologije, kako bismo kao vrsta uopće preživjeli.

O autoru

Damir Modrić od 1997. godine uspješno razvija praksu F.N.M.T. Fascio-neuro-muskularna terapija pouzdano uklanjanja napetosti iz tkiva koje uzrokuju razne poremećaje, bolesti i programirano emotivno ponašanje. Djeluje u Zagrebu i Rijeci. Informacije na www.anamo.hr ili na telefon 098-864597.

U slijedećem broju:

Međuljudski odnosi

Sve do sada objavljene članke autora kolumne moguće je pronaći na www.anamo.hr.